

Soineann nó Doineann?

Ceist 1

Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuairisc faoin drochaimsir atá le teacht go hÉirinn. Sula bhféachann tú ar an mír, pléigh na ceisteanna seo leis an duine in aice leat.

1. Cad is brí leis na focail sa teideal?
2. Conas mar atá an aimsir inniu?
3. Cad is brí leis an seanfhocal: is olc an ghaoth nach séideann maith do dhuine éigin?

Ceist 2

Féach tusa agus an duine in aice leat ar na focail seo a bheidh le cloisteáil sa mhír. An féidir libh na focail Ghaeilge a cheangal leis na focail Bhéarla?

1. foláireamh aimsire dearg	a. forecast
2. tuar	b. ton
3. drochléargas	c. shelter
4. na húdaráis áitiúla	d. the local authorities
5. ábhar grin	e. transport services
6. tona	f. red weather alert
7. seirbhísí iompair	g. beasts, cows, horses
8. foscadh	h. water supply
9. soláthar uisce	i. poor visibility
10. beithígh	j. grit matter

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Anois, féach ar an tuairisc den chéad uair le feiceáil an féidir leat na focail sin a aithint sa mhír nuachta.

Ceist 3

Féach ar an tuairisc arís. An bhfuil na ráitis seo thíos fíor nó bréagach?

1. Beidh an sneachta chomh trom is a bhí sé sa bhliain 1982.
2. Beidh sé éasca tiomáint ar na bóithre.
3. Maolóidh an stoirm ar an Déardaoin.

4. Tá salann á chur ar na bóithre ar fad, ar fud na tíre.
5. Tá 120,000 tona d'ábhar grin ar fáil i mbliana le cur ar na bóithre.
6. Tá breis is 100 leaba curtha ar fáil do dhaoine nach bhfuil teas lárnach acu.
7. Ní bheidh Córas Iompair Éireann ag feidhmiú má bhíonn foláireamh aimsire dearg ann.
8. Mhol Donal Coleman na caoirigh agus na huain óga a chur sa scioból.

Ceist 4 'Caol le caol agus leathan le leathan'

Cur críoch leis na hainmfhocail seo a bhí le cloisteáil sa tuairisc.

foláir _____
drochaims _____
drochléarg _____
Feidhmeann _____
stoirm _____

Ceist 5 '...oirthear na tíre...'

Pléigh na ceistanna thíos leis an duine in aice leat:

1. Ainmnigh cathair atá in oirthear na hÉireann.
2. Ainmnigh cathair atá in iarthar na Fraince.
3. Cé mhéad contae atá i dTuaisceart Éireann? Cad iad?
4. Cad é an contae is mó i ndeisceart na hÉireann?
5. Cén contae atá in oirdheisceart na hÉireann?
6. Cá bhfuil Alasca?

Ceist 6 Féach ar na hainmfhocail seo a bhí sa tuairisc. Cén t-íolra atá ag na hainmfhocail atá cosúil leo?

stoirm	stoirmeacha
feirm	_____
gairm	_____
seirbhís	seirbhísí
coicís	_____
cáipéis	_____
teocht	teochtaí
aidiacht	_____
comhlacht	_____

Treoracha agus Freagraí

Ceist 1

Is féidir gach beirt a chur ag déanamh an phlé seo agus ansin cuid de na ceisteanna a phlé leis an rang iomlán.

Ceist 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
f	a	i	d	j	b	e	c	h	g

Ceist 3

1. Fíor.
2. Bréagach. Ní bheidh sé éasca mar beidh drochléargas ar na bóithre.
3. Bréagach. Déardaoin an lá is measa a bheidh ann.
4. Bréagach. Tá salann á chur ar na príomhbhóithre amháin.
5. Fíor.
6. Bréagach. Tá na leapacha breise ar fáil do dhaoine gan dídean.
7. Fíor.
8. Bréagach. Mhol sé gur cheart go mbeadh foscadh ón ngaoth acu.

Ceist 4

foláireamh
drochaimsir
drochléargas
Feidhmeannacht
stoirmeacha

Ceist 5

1. Baile Átha Cliath.
2. Bordeaux.
3. Sé chontae: Contae Ard Mhacha, Contae Dhoire, Contae Fhear Manach, Contae Aontroma, Contae Thír Eoghain, Contae an Dúin.
4. Contae Chorcaí.
5. Contae Loch Garman.
6. Tá Alasca in iarthuaisceart Mheiriceá Thuaidh.

Ceist 6

stoirm stoirmeacha
feirm feirmeacha
gairm gairmeacha

seirbhís seirbhísí
coicís coicísí
cáipéis cáipéisí

teocht teochtaí
aidiacht aidialectaí
comhlacht comhlachtaí

Eimear Ní Chonaola

Deir Oifig na hAimsire gur dóigh go n-eiseofar foláireamh dearg aimsire in oirthear na tíre níos deireanaí an tseachtain seo, agus an sneachta is troime ó 1982 geallta sa taobh sin tíre ó lár na seachtaine amach. Bhí cruinniú ag an nGrúpa Náisiúnta Comhordaithe Éigeandála inniu le cúrsaí aimsire a phlé.

Peadar Mac Gaoithín

Sneachta agus stoirmeacha chomh holc ná níos measa fiú ná drochaimsir na bliana 1982 atá á dtuar¹ ag Met Éireann ó lár na seachtaine amach. Tá foláireamh oráiste i bhfeidhm d'oirthear na tíre, ach d'fhéadfadh sé ardú go dearg a deir siad, le sneachta trom agus drochléargas ar bhóithre.

Ferdia Mac Crann, Met Éireann

Déardaoin, b'fhéidir an lá is measa den tseachtain, lá gaofar le coinníollacha² stoirmiúla uaireanta agus sruthanna³ sneachta fiú amháin. Fanfaidh sé fuar le teochtaí⁴ lae timpeall náid céim arís.

Peadar Mac Gaoithín

An bhfuil na húdaráis áitiúla agus na seirbhísí ar fud na tíre seo, na seirbhísí iompair mar shampla, an bhfuil siad réidh? An bhfuil siad ullamh?

Seán Hogan, An Grúpa Náisiúnta Comhordaithe Éigeandála

Oh tá, tá *salt* acu, tá siad ag déanamh na mbóithre, na príomhbhóithre, tá a fhios agat, níl siad ag déanamh gach aon bhóthair, mar ní féidir leo, ach tá siad, agus tá na *trucks* ann, tá na *slow ploughs* ann. Ach beidh deacracht⁵ ann nuair a thagann an sneachta gan dabht.

Peadar Mac Gaoithín

Deir Bonneagar Iompair Éireann gur 30,000 tona d'ábhar grin a leagadh ar bhóithre na tíre le linn an tsneachta mhóir in 2010. Deir siad go bhfuil cúig oiread, nó 120,000 tona d'ábhar grin ar fáil an uair seo le leagan⁶ ar bhóithre na tíre, má bhíonn gá leis. Tá os cionn céad leaba sa bhreis á gcur ar fáil do dhaoine a bhíonn ina gcodladh amuigh i mBaile Átha Cliath.

Darach Ó Conchubhair, Feidhmeannacht um Dhaoine ar Easpa Dídine

Má tá⁷ aon eolas ag aon duine, ar dhaoine a bhfuil...ag codladh amuigh⁸ anocht, is féidir leo an t-eolas⁹ sin a chur isteach chugainn faoi www.homelessdublin.ie.

¹ á thuar a dúradh

² coinníollachaí a dúradh

³ sruthannaí a dúradh

⁴ teochtannaí a dúradh

⁵ deacair a dúradh

⁶ le leagaint a dúradh

⁷ má bhfuil a dúradh

⁸ amach a dúradh

⁹ an eolas a dúradh

Peadar Mac Gaoithín

Tá sé róluath a rá go fóill an mbeidh ar scoltacha¹⁰ druidim, a dúirt an tAire Rialtais Áitiúil¹¹, Eoghan Murphy, ach deir Bus Éireann má bhíonn foláireamh aimsire dearg ann, nach mbeidh a gcuid seirbhísí iompair scoile ag feidhmiú. Mhol Donal Coleman, ón Roinn Talmhaíochta, d'fheirmeoirí a dhéanamh cinnte de go mbeidh foscadh ón ghaoth ag caoirigh agus ag uain óga, go leagtar grean ar chlós na feirme agus go mbeidh soláthar uisce ag beithígh. Peadar Mac Gaoithín, Nuacht TG4.

¹⁰ *scoileanna* an leagan caighdeánach

¹¹ *An tAire Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil* an teideal iomlán